

Prof. PhDr. Jiří Svoboda, DrSc., LIST OF PUBLICATIONS, 1972-2023

1972

1. Hypotézy o vzniku zemědělství. *Živa* 20, 1972, 162-163.
2. Stavby s kruhovým půdorysem na pravěkém Předním východě. *Nový orient* 27, 1972, 94-95.

1973

3. Počátky zemědělství na Dálném východě. *Živa* 21, 1973, 129-130.
4. Zdroje obsidiánu v pravěku. *Vesmír* 52, 1973, 176-177.

1974

5. Nejstarší domestikovaná zvířata. *Živa* 22, 1974, 194-196.
6. První zemědělci na Předním východě. *Věda a život* 19, 1974, 8-13.
7. Çatal Hüyük - pravěké město v Anatolii. *Lidé a země* 23, 1974, 115-118.

1976

8. Zur Problematik der magdalénienzeitlichen Kunst Mitteleuropas. *Anthropologie* 14, 1976, 163-193.

1977

9. The Mesolithic settlement in the region of Polomené Mts. (North Bohemia). *Anthropologie* 15, 1977, 123-136.

1979

10. Stratigraphy of the Mesolithic settlement in the rockshelter at Heřmánky (Polomené Mts., North Bohemia). *Anthropologie* 17, 1979, 87-93.
11. Paleolitická industrie ze Stvolínků I, okr. Česká Lípa. *Archeologické rozhledy* 31, 1979, 75-82.
12. Terra Amata. K nejstarším obydlím opočlověka v Evropě. *Věda a život* 24, 1979, 165-168.
13. H. de Lumley, A. Camara, V. Geleijnse, J. Krzpekowska, Y.C. Park, J. Svoboda: Les industries lithiques de l'homme de Tautavel. *Dossiers de l'archéologie* 36, 1979, 60-69.

1980

14. *Křemencová industrie z Ondratice. K problému počátků mladého paleolitu*. Studie AÚ ČSAV Brno 9/1. Academia, Praha 1980.
15. Caune de l'Arago 17 (Tautavel, Pyrénées-orientales, France). Etude préliminaire de l'industrie lithique. *Anthropologie* 18, 1980, 15-39.
16. Zum Charakter der Steinindustrie von Caune de l'Arago in Südfrankreich. *Ethnographisch-archäologische Zeitschrift* 21, 1980, 44-52.
17. Quelques industries du Paléolithique inférieur en Bohême du Nord. Approche analytique. *Anthropologie* 18, 1980, 269-286.
18. Le gisement acheuléen de Germa, Wadi Ajjal, Libye. *Anthropologie* 18, 1980, 209-224.
19. Ondratice I: Early Upper Paleolithic technologies of quartzite working. In: *L'aurignacien et le gravettien (périgordien) dans leur cadre écologique*, Nitra 1980, 275-281. - Reprinted in: *ERAUL* 13, Liège 1982, 361-369.
20. Stratigrafická pozorování na paleolitické stanici Ondratice I. *Přehled výzkumů 1977* (1980), 11.

1981

21. Mladopaleolitické osídlení v Praze 6 – Sedlci. *Archeologické rozhledy* 33, 1981, 412–413.
22. J. Svoboda, P. Wodecki: Paleolitická stanice v Záblatí, okr. Karviná. *Archeologické rozhledy* 33, 1981, 676–679.

1982

23. The domestication process: Notes on the archaeological data and historical implications. In: V. J. A. Novák, J. Mlíkovský, eds., *Evolution and environment*, Praha 1982, 737–748.
24. Stone industries of early man: Some aspects of the instrumental adaptation process. In: J. Jelínek, ed., *Man and his origins*, Anthropos 21, Brno 1982, 223–228.
25. Environment, interregional contact and technological discontinuity in the Lower Paleolithic of Central Europe. In: *UISPP, X Congreso, Actas*, México 1982, 169–170.
26. Discussion on the Saint-Césaire Neanderthal find. *Anthropologie* 20, 1982, 78.
27. Archaeological observations (Gara um il Mansur). In: J. Jelínek, *Anthropologie* 20, 1982, 161–162.
28. Archaeological finds (Tarhuna). In: J. Jelínek, *Anthropologie* 20, 1982, 266–267.
29. Za pravěkými památkami Korsiky. *Věda a život* 28, 1982, 49–50.
30. Stará architektura Džebel Nefúsy. *Nový orient* 37, 1982, 216–218.

1983

31. Raw material sources in Early Upper Paleolithic Moravia. The concept of lithic exploitation areas. *Anthropologie* 21, 1983, 147–158.
32. Mesolithic dwelling structures in the rockshelter Heřmánky I, North Bohemia. *Anthropologie* 21, 1983, 159–168.
33. Zum Altpaläolithikum im Mělník-Becken. *Ethnographisch-archäologische Zeitschrift* 24, 1983, 532–542.
34. Ataf ben Dalala, lithic industry. *Origini* 1977–1982, 83–85.
35. Comment on Upper Pleistocene hominid evolution in South Central Europe. *Current Anthropology* 24, 1983, 235–236.
36. J. Svoboda, L. Seitl, A. Štrof: Výzkum jeskynních výplní v severní části Moravského krasu (zpráva za rok 1981). *Přehled výzkumů* 1981 (1983), 9–13.
37. M. Čížmář, M. Geisler, I. Rakovský, J. Svoboda: Rettungsgrabung auf Hradisko in Brno-Obřany. *Přehled výzkumů* 1981 (1983), 40–41.

1984

38. Cadre chronologique et tendances évolutives du Paléolithique tchécoslovaque. Essai de synthèse. *L'Anthropologie* 88, 1984, 169–192.
39. Stránská skála. Study of a lithic exploitation area. In: *IIIrd seminar in Petroarchaeology, Reports*, Plovdiv 1984, 153–167.
40. K některým aspektům studia exploatačních oblastí kamenných surovin. *Archeologické rozhledy* 36, 1984, 361–369.
41. Štípaná industrie (Vyškov–Opatovice). *Archeologické rozhledy* 36, 1984, 30.
42. The stone industry (Mathrndush, In Galgien). In: J. Jelínek, *Anthropologie* 22, 1984, 266–268.
43. J. Svoboda, L. Seitl: Excavations in the Moravian Karst, 1981–1983. *Anthropologie* 22, 1984, 92.
44. J. Svoboda, J. Čížmářová: Výzkum dílen z doby kamenné na Stránské skále. *Přehled výzkumů* 1982 (1984), 11–12.
45. P. Košťuřík, I. Rakovský, L. Peške, A. Přichystal, M. Salaš, J. Svoboda: Sídliště mladšího stupně s moravskou malovanou keramikou v Jezeřanech-Maršovicích. *Archeologické rozhledy* 36, 1984, 378–410.
46. L. Seitl, J. Svoboda: Výzkum jeskynních výplní v severní a střední části Moravského krasu. *Přehled výzkumů* 1982 (1984), 11.
47. L. Šebela, J. Svoboda, A. Přichystal: Neolitické nálezy z Horákova. *Přehled výzkumů* 1982 (1984), 16–17.

1985

48. Neue Grabungsergebnisse von Stránská skála, Mähren, Tschechoslowakei. *Archäologisches Korrespondenzblatt* 15, 1985, 261–268.
49. Excavations at Stránská skála in 1984. *Anthropologie* 23, 1985, 180.
50. Early stone-working technologies. Analysis of some Czechoslovak materials. In: J. Herrmann, H. Ullrich, eds., *Menschwerdung – biotischer und gesellschaftlicher Entwicklungsprozeß*, Berlin 1985, 247–252.
51. Štípaná industrie ze sídliště kultury zvoncovitých pohárů v Holubicích. *Archeologické rozhledy* 37, 1985, 390.
52. Štípaná industrie nitranské skupiny z pohřebiště v Holešově. *Studie Muzea Kroměřížska* 1985, 180–184.
53. Dokumentační práce v jeskyni Šipce. *Přehled výzkumů* 1983 (1985), 9.
54. Průzkum v okolí Stránské skály. *Přehled výzkumů* 1983 (1985), 21–22.
55. Pravěká společnost v měnícím se prostředí. *Vesmír* 64, 1985, 139–146.
56. J. Svoboda, L. Seitl: Výzkum v Moravském krasu. *Přehled výzkumů* 1983 (1985), 8–9.
57. J. Svoboda, H. Svobodová: Les industries du type Bohunice dans leur cadre stratigraphique et écologique. *L'Anthropologie* 89, 1985, 505–514.
58. L. Seitl, J. Svoboda: A report on the research into the Barová Cave (Moravian Karst). *Anthropologie* 23, 1985, 277–278.

1986

59. *Mistři kamenného dláta. Umění pravěkých lovců*. Panorama, Praha 1986.
60. Origins of the Upper Paleolithic in Moravia. In: *The World Archaeological Congress, The Pleistocene Perspective*, Vol. 1, Southampton and London 1986, 1–15.
61. The Homo sapiens neanderthalensis/Homo sapiens sapiens transition in Moravia. Chronological and archaeological background. In: *Fossil man – New facts, new ideas*. Anthropos 23, Brno 1986, 237–242.
62. Early human adaptations in Central Europe. *Památky archeologické* 77, 1986, 466–486.
63. K počátkům mladého paleolitu v brněnské kotlině. Stratigrafie, ekologie, osídlení. *Archeologické rozhledy* 38, 1986, 32–45.
64. Primary raw material working in Neolithic/Eneolithic Moravia. In: *Int.Conf. on prehistoric flint mining and lithic raw material identification in the Carpathian Basin*. Budapest–Sümege 1986, 277–286.
65. Lidé pod sopkami. *Lidé a země* 35, 1986, 360–363.
66. K. Geislerová, L. Seitl, J. Svoboda, H. Svobodová: Záchranný výzkum před Kateřinskou jeskyní. *Regionální sborník okresu Blansko* 1986, 64–73.
67. I. Mrázek, J. Svoboda: Lithic raw materials of the Late Paleolithic/Neolithic industries in Jabal Nefusa, Tripolitania. *Anthropologie* 24, 1986, 49–59.
68. L. Seitl, J. Svoboda, V. Ložek, A. Přichystal, H. Svobodová: Das Spätglazial in der Barová-Höhle im Mährischen Karst. *Archäologisches Korrespondenzblatt* 16, 1986, 393–398.

1987

69. *Stránská skála. Bohunický typ v brněnské kotlině*. Studie AÚ ČSAV Brno 14/1. Academia, Praha 1987.
70. Lithic industries of the Arago, Vértesszöllös and Bilzingsleben hominids: Comparison and evolutionary interpretation. *Current Anthropology* 28, 1987, 219–227.
71. A new male burial from Dolní Věstonice. *Journal of Human Evolution* 16, 1987, 827–830.
72. Ein jungpaläolithisches Körpergrab von Dolní Věstonice (Mähren). *Archäologisches Korrespondenzblatt* 17, 1987, 281–285.
73. Present state of the Late Upper Paleolithic studies in Moravia. In: *Late Glacial in Central Europe*. Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdansk–Łódź 1987, 131–141.
74. Výzkum aurignacké stanice Stránská skála II. *Archeologické rozhledy* 39, 1987, 376–383.
75. Primární zpracování štípané industrie v neolitu a eneolitu Moravy. In: *Zkoumání výrobních objektů a technologií archeologickými metodami*. Brno 1987, 3–10.
76. Další výzkumná sezóna na Stránské skále. *Přehled výzkumů 1984 (1987)*, 11–12.
77. Výzkumy v Moravském krasu v roce 1984. *Přehled výzkumů 1984 (1987)*, 12–13.
78. Výzkum Stránské skály a okolí v roce 1985. *Přehled výzkumů 1985 (1987)*, 13.
79. Stratigrafická dokumentace na Červeném kopci. *Přehled výzkumů 1985 (1987)*, 14.
80. Průzkum paleolitické stanice u Drnovic. *Přehled výzkumů 1985 (1987)*, 14.
81. Paleolitické nálezy z Velkých Pavlovic. *Přehled výzkumů 1985 (1987)*, 15.
82. J. Svoboda, P. Havlíček: Paleolitické nálezy a stratigrafická pozorování v Divákách. *Přehled výzkumů 1985 (1987)*, 15.
83. J. Svoboda, R. Procházka: Nález kvartérních pozůstatků zvířecích kostí v Brně–Dominikánské ulici. *Přehled výzkumů 1984 (1987)*, 13.
84. J. Svoboda, A. Přichystal: Szeletská industrie z Vincencova (Otaslavice, okr.Prostějov). *Časopis Moravského muzea, Sc. soc.* 72, 1987, 5–19.
85. J. Svoboda, L. Seitl: Výzkumy v Moravském krasu v roce 1985. *Přehled výzkumů 1985 (1987)*, 18–19.
86. J. Svoboda, P. Wodecki: Paleolitický nález z Oldřišova. *Přehled výzkumů 1984 (1987)*, 13.

1988

87. Early Upper Paleolithic industries in Moravia: A review of recent evidence. In: M. Otte, ed., *L'Homme de Néandertal*, Vol. 8, ERAUL 35, Liège 1988, 169–192.
88. Štípaná industrie z Brna-Bystřce. *Archeologické rozhledy* 40, 1988, 512–515.
89. Nové objevy v paleolitu Moravy. *Vesmír* 67, 1988, 215–222.
90. H. Svobodová, J. Svoboda: Chronostratigraphie et paléocologie du Paléolithique supérieur morave d'après les fouilles récentes. In: *Cultures et industries lithiques en milieu loessique, Revue archéologique de Picardie* 1988, 11–15.

1989

91. Middle Pleistocene adaptations in Central Europe. *Journal of World Prehistory* 3, 1989, 33–70.
92. Další objev paleolitického hrobu v Dolních Věstonicích. *Archeologické rozhledy* 41, 1989, 233–242, 353–356.
93. Stránská skála, Brno, Czechoslovakia. *Early Man News* 14, 1989, 57–69.
94. New discoveries in the Czechoslovak Paleolithic. In: *International Symposium on Palaeoanthropology in commemoration of the 60th Anniversary of the discovery of the first skull of the Peking Man*, Beijing 1989, 122–123.

95. Výzkumy na Stránské skále v roce 1986. *Přehled výzkumů 1986* (1989), 15–16.
96. Průzkum paleolitu na Vyškovsku v roce 1986. *Přehled výzkumů 1986* (1989), 16–17.
97. Výzkum mamutí skládky u Dolních Věstonic. *Přehled výzkumů 1986* (1989), 19–20.
98. Za lovci mamutů. *Svět v obrazech* 45, 1989/1.
99. Po stopách Indiánů Velkých jezer. *Lidé a země* 38, 1989, 222–224.
100. Comment on husbandry and herd control in the Upper Paleolithic. *Current Anthropology* 30, 1989, 625–626.
101. J. Svoboda, J. Havel: Výzkum před jeskyní Pekárnou. *Přehled výzkumů 1986* (1989), 20–21.
102. J. Svoboda, K. Simán: The Middle-Upper Paleolithic transition in Southeastern Central Europe (Czechoslovakia and Hungary). *Journal of World Prehistory* 3, 1989, 283–322.
103. J. Svoboda, B. Vachala: Kamenné nože z Abusiru (EAR), artefakt v pohledu dvou historických disciplín. *Archeologické rozhledy* 41, 1989, 361–367, 473–475.
104. B. Vachala, J. Svoboda: Die Steinmesser aus Abusir. Ein Artefakt aus der Sicht von zwei historischen Disziplinen. *Zeitschrift für ägyptische Sprache und Altertumskunde* 116, 1989, 174–181.
105. P. Vandiver, O. Soffer, B. Klíma, J. Svoboda: The origins of ceramic technology at Dolní Věstonice, Czechoslovakia. *Science* 246, 1989, 1002–1008.

1990

106. The Bohunician. In: J.K.Kozłowski, ed., *Les feuilles de pierre*, ERAUL 42, Liège 1990, 199–211.
107. Moravia during the Upper Pleniglacial. In: O.Soffer, C.Gamble, eds., *The world at 18 000 B.P.*, London 1990, 193–203.
108. Loess stratigraphy and the Paleolithic of Czechoslovakia. In: *Chronostratigraphy of the Paleolithic in North, Central and East Asia and America*, Novosibirsk 1990, 46–50.
109. Sídlní celek LP/1–4 v Dolních Věstonicích. In: *Pravěké a slovanské osídlení Moravy*, Brno 1990, 15–25.
110. Výzkum na Stránské skále – lokalita IIa. *Přehled výzkumů 1987* (1990), 13–14.
111. Průzkum paleolitu na Vyškovsku v roce 1987. *Přehled výzkumů 1987* (1990), 13–15.
112. Výzkum v Dolních Věstonicích II – západní svah. *Přehled výzkumů 1987* (1990), 16.
113. Závěr výzkumu před jeskyní Pekárnou. *Přehled výzkumů 1987* (1990), 19–20.
114. Stránská skála. *Lidé a země* 38, 1990, 104–108. – Přetištěno: *Moravské noviny* 1990, č. 31, 7.
115. Fakta a hypotézy o původu Homo sapiens. *Živa* 38, 1990, 236–239.
116. Nové poznatky o vývoji člověka v Číně. *Živa* 38, 1990, 284–286.
117. J. Svoboda, A. Přichystal: Aurignacká industrie z Přediny u Dobrochova. *Archeologické rozhledy* 42, 1990, 475–491.
118. V. Matoušek, V. Lysenko, J. Svoboda, V. Ložek, I. Horáček, J. Kyncl, J. Dobrý, V. Jankovská, I. Jančaříková, E. Brabec, F. Rozkot: Komplexní výzkum Dolní jeskyně č. 1119 u Koněprus v Českém krasu. *Československý kras* 41, 1990, 25–54.
119. O. Soffer, P. Vandiver, B. Klíma, J. Svoboda: Les plus anciennes céramiques du monde. *La Recherche* 226, 1990, 1418–1419.
120. P. Vandiver, O. Soffer, B. Klíma, J. Svoboda: Venuses and wolverines: The origins of ceramic technology, ca 26,000 B.P. In: W. D. Kingery, ed., *The changing roles of ceramics in society: 26,000 B.P. to the present*. Westerville 1990, 13–81.

1991

121. *Dolní Věstonice II - western slope*. ERAUL 54, Université de Liège, 1991.
122. Stránská skála. Výsledky výzkumu v letech 1985–1987. *Památky archeologické* 82, 1991, 5–47.
123. Neue Erkenntniße zur Pekárna-Höhle im Mährischen Karst. *Archäologisches Korrespondenzblatt* 21, 1991, 39–43.
124. Das Mittelpaläolithikum von Předmostí in Mähren. Ausgrabungen 1989–1991. *Archaeologia Austriaca* 75, 1991, 1–10.
125. Beendigung der Untersuchungen der Anhäufung von Mammutknochen bei Dolní Věstonice. *Přehled výzkumů 1988* (1991), 9–10.
126. The Macocha Abyss and the Punkva Caves – Kůlna – Býčí skála. In: *UISPP, XIIth Congress, Excursion Guide*. Bratislava 1991, 44–46.
127. První Evropané. *Živa* 39, 1991, 234–236.
128. Africké počátky člověka. *Živa* 39, 1991, 282–285.
129. Nové objevy v Předmostí u Přerova. *Vesmír* 70, 1991, 287–288. – Přetištěno: *Moravské noviny* 1990, č.30, 7.
130. Člověk a příroda: pohledy archeologa. *EKO* 1991 č. 4, 13–16.
131. J. Svoboda, J. Macoun, A. Přichystal: Acheulian finds from Silesia. *Archeologické rozhledy* 43, 1991, 371–375.
132. J. Svoboda, E. Vlček: La nouvelle sépulture de Dolní Věstonice (DV XVI), Tchecoslovaquie. *L'Anthropologie* 95, 1991, 323–328.
133. T. Czudek, L. Smolíková, J. Svoboda: Profil IIIa na Stránské skále v Brně. *Anthropozoikum* 20, 1991, 203–223.

1992

134. Vznik mladého paleolitu. Formování názorů, přehled industrií a srovnání vývojových trendů. *Archeologické rozhledy* 44, 1992, 343–355.
135. A Mesolithic feature from Dolní Věstonice. *Archeologické rozhledy* 44, 1992, 111–112.

136. Dolní Věstonice II: Nové poznatky o přírodním prostředí pavlovienu. In: *XXI. Mikulovské sympozium*. Brno 1992, 283–287.
137. Comment on dense forests, cold steppes, and the Palaeolithic settlement of Northern Europe. *Current Anthropology* 33, 1992, 574–575.
138. Zajímavý nález fosilního primáta v jihozápadní Africe. *Živa* 40, 1992, 93.
139. Exkluzivní seriál o původu člověka – fakta, diskuse, hypotézy. *Svoboda – magazín* 1992, č. 36, 37, 38, 39 (5. 9., 12. 9., 19. 9., 26. 9.).

1993

140. The complex origin of the Upper Paleolithic in the Czech and Slovak republics. In: H. Knecht et al., eds., *Before Lascaux*. Boca Raton, Ann Arbor, London, Tokyo 1993, 23–36.
141. The Aurignacian of Stránská skála. In: *Actes du XIIe Congrès international des sciences pré- et protohistoriques* vol. 2, Bratislava 1993, 216–223.
142. Lithic industries from Abusir, Lower Egypt. *Origini* 17, 1993, 167–219.
143. Výzkum středního paleolitu v Předmostí. *Přehled výzkumů* 1989 (1993), 13–14.
144. Výzkum na Stránské skále v letech 1988–1989. *Přehled výzkumů* 1989 (1993), 14–16.
145. Výzkum v Průchodcích u Ludmírova. *Přehled výzkumů* 1989 (1993), 16–17.
146. Erforschung der paläolithischen Station Dolní Věstonice I. *Přehled výzkumů* 1990 (1993), 67, 152–153.
147. Další etapa výzkumu v Přerově-Předmostí. *Přehled výzkumů* 1991 (1993), 44.
148. Nový nález čelisti hominida v Gruzii. *Živa* 41, 1993, 141.
149. Nález hominida v Malawi. *Živa* 41, 1993, 183.
150. J. Svoboda, V. Čilek: Dva valounové artefakty z Českého krasu. *Archeologické rozhledy* 45, 1993, 315–318.
151. J. Svoboda, V. Ložek: Nález mezolitu a sled malakofauny v Průchodcích. *Bulletin České geologické společnosti* 1, 1993, 39–40.
152. J. Svoboda, P. Škrdla, L. Jarošová: Analyse einer Siedlungsfläche von Dolní Věstonice. *Archäologisches Korrespondenzblatt* 23, 1993, 393–404.
153. O. Soffer, P. Vandiver, B. Klíma, J. Svoboda: The pyrotechnology of performance art: Moravian venuses and wolverines. In: H. Knecht et al., eds., *Before Lascaux*. Boca Raton, Ann Arbor, London, Tokyo 1993, 259–275.

1994

154. The Pavlov site, Czech Republic: Lithic evidence from the Upper Paleolithic. *Journal of Field Archaeology* 21, 1994, 69–81.
155. Das letzte Interglazial von Předmostí. Ausgrabungen 1992. *Ethnographisch-archäologische Zeitschrift* 35, 1994, 75–80.
156. The Upper Paleolithic settlement of the Vyškov Gate. Regional survey, 1988–1992. *Památky archeologické* 85, 1994, 18–34.
157. Dolní Věstonice a Pavlov. 70 let archeologického výzkumu. *Vesmír* 73, 1994, 137–143.
158. Objev v Atapuerce. *Živa* 42, 1994, 44.
159. Nové kosterní nálezy australopitéků. *Živa* 42, 1994, 190.
160. J. Svoboda, ed.: *Pavlov I - Excavations 1952-1953*. ERAUL 64 – The Dolní Věstonice Studies 2. Université de Liège, 1994.
161. J. Svoboda, T. Czudek, P. Havlíček, V. Ložek, E. Macoun, A. Přichystal, H. Svobodová, E. Vlček: *Paleolit Moravy a Slezska*. 1. vydání. Dolnověstonické studie 1. Brno 1994.
162. J. Svoboda, P. Dvorský: *Archeologové na loveckých stezkách*. Albatros, Praha 1994.
163. J. Svoboda, V. Ložek, H. Svobodová, P. Škrdla: Předmostí after 110 years. *Journal of Field Archaeology* 21, 1994, 457–472.

1995

164. Environment and Upper Paleolithic adaptations in Moravia. In: H. Ullrich, ed., *Man and environment in the Paleolithic*. ERAUL 62, Liège 1995, 291–295.
165. Palaeolithic landscapes of Moravia: A mosaic of occupation strategies. *Geolines* 2, 1995, 7–9.
166. L'art gravettien en Moravie. Contexte, dates et styles. *L'Anthropologie* 99, 1995, 258–272.
167. Social and symbolic meaning of the Upper Paleolithic ceramics from South Moravia. In: *Rock Art as a Social Presentation, European Association of Archaeologists, 1st Annual Meeting, Santiago de Compostela 1995*, 14–15.
168. Wedge-shaped microblade cores in Moravia and Silesia. *Archeologické rozhledy* 47, 1995, 651–656.
169. Stránská skála, Brno district. *Archaeologia Polona* 33, 1995, 278–281.
170. Fosilní člověk v jeskyni Altamura. *Živa* 43, 1995, 43.
171. Lidé a mamuti. *Živa* 43, 1995, 136–138.
172. Pravěké lampy a "případ Kolíbký". *Vesmír* 74, 1995, 678–684.
173. Comment on the language hypothesis for the Middle-to-Upper Paleolithic transition. *Current Anthropology* 36, 1995, 763–764.
174. J. Svoboda, B. Klíma, P. Škrdla: The Gravettian project: Activities during the 1991–1994 period. *Archeologické rozhledy* 47, 1995, 279–300.
175. J. Svoboda, A. Přichystal, V. Ložek, H. Svobodová, J. Toul: Kolíbký, a Magdalenian site in the Moravian Karst. *Quartär* 45/46, 1995, 135–159.

176. J. Svoboda, P. Škrdla: The Bohunician technology. In: H. L. Dibble, O. Bar-Yosef: *The definition and interpretation of Levallois technology*. Madison, Prehistory Press, 1995, 429–438.

1996

177. The Pavlovian. Typology and behaviour. In: *Paleolithic in the Middle Danube Region*. Spisy AÚ AV ČR Brno 5, 1996, 283–301.
178. Tábořiště pravěkých lovců. In: *Landek, svědek dávné minulosti*. Ostrava, Librex, 1996, 30–42 (česká, něm. a angl. mutace; 2. vydání 2003).
179. Gravettian and Epigravettian chronologies in the Middle Danube area. *Přehled výzkumů 1992* (1996), 9–19.
180. Archaický artefakt z Modletic. *Přehled výzkumů 1992* (1996), 40–41, 124.
181. Křemenná industrie z Kašence. *Přehled výzkumů 1992* (1996), 41, 124.
182. Nález paleolitu ze Zkamenělého zámku. *Přehled výzkumů 1992* (1996), 41, 124.
183. Ohňová země, Dolní Věstonice a etnoarcheologie. Analýza loveckých sídlišť. *Vesmír* 75, 1996, 377–383.
184. Cesta na konec světa. *Koktejl* 5/5, 1996, 92–94.
185. Comment on self-representation in Upper Paleolithic female figurines. *Current Anthropology* 37, 1996, 263.
186. J. Svoboda, ed.: *Paleolithic in the Middle Danube Region*. Spisy AÚ AV ČR Brno 5, Brno 1996.
187. J. Svoboda, V. Ložek, E. Vlček: *Hunters between East and West: The Paleolithic of Moravia*. Plenum, New York – London 1996; Springer 2013.
188. J. Svoboda, E. Opravil, P. Škrdla, V. Cílek, V. Ložek: Mezolit z perspektivy regionu. Nové výzkumy v Polomených horách. *Archeologické rozhledy* 48, 1996, 3–15, 169–172.
189. J. Svoboda, P. Škrdla, V. Ložek, H. Svobodová, M. Frechen: Předmostí II, excavations 1989–1992. In *Paleolithic in the Middle Danube Region*. Spisy AÚ AV ČR Brno 5, 1996, 147–171.
190. J. Svoboda, P. Škrdla: Excavations at Předmostí II in 1992. *Přehled výzkumů 1992* (1996), 39–40.
191. J. Svoboda, M. Šmíd: Dílenský objekt kultury nálevkovitých pohárů na Stránské skále. *Pravěk* NŘ 4, 1994 (1996), 79–125.

1997

192. Symbolisme gravettien en Moravie. Espace, temps et formes. *Bull. Soc. Préhist. Ariège-Pyrénées* 52, 1997, 87–104.
193. Gravettské umění na Moravě: Reflexe světa paleolitických lovců. *Umění* 45, 1997, 410–419. Přetištěno: *Panorama biologické a sociokulturní antropologie* 6, Brno 2002, 31–41; *Nejstarší umění střední Evropy*, MZM Brno 2009, 39–52.
194. Sovremennyje issledovanija po gravet'enu Moraviji. In: *Razvitije kultury v kamennom veke*, Sankt-Peterburg 1997, 59–60.
195. Note on a Palaeolithic industry from Wadi Buzna, Fezzan. *Anthropologie* 35, 1997, 11–15.
196. Nad stopami Indiánů Nového Mexika. *Vesmír* 76, 1997, 198–201.
197. Změny v našem rodokmenu. *Živa* 45, 1997, 140–142.
198. Čas lovců: Dějiny paleolitu, zvláště na Moravě. Ukázky z připravované knihy. *Univerzitní noviny* 1997/3, 26–32, 1997/4, 18–36, 1997/5, 17–27.
199. Projekt výzkumu na temeni Stránské skály: sezona 1997. *Univerzitní noviny* 1997/9, 29–30.
200. Drnovice (okr. Vyškov). *Přehled výzkumů 1993–94* (1997), 102–103.
201. Comment on dietary shifts and the European Upper Paleolithic transition. *Current Anthropology* 38, 1997, 596–597.
202. J. Svoboda, ed.: *Pavlov I – Northwest. The Upper Paleolithic burial and its settlement context*. Dolnověstonické studie 4, Brno 1997.
203. J. Svoboda, L. Jarošová: Petíkovice (okr. Ostrava). *Přehled výzkumů 1993–94* (1997), 109.
204. J. Svoboda, P. Škrdla, L. Jarošová: Dolní Věstonice (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů 1993–94* (1997), 100–101.
205. A. Přichystal, J. Svoboda: Výroba štípané industrie na sídlišti kultury s moravskou malovanou keramikou v Jezeřanech-Maršovicích. *Přehled výzkumů 1993–94* (1997), 15–25.
206. V. Sládek, J. Svoboda: Záhada původu moderního člověka. *Technický magazín* 40/2 (464), 1997, 47–49.
207. V. Sládek, J. Svoboda, P. Škrdla: Hledání počátků moderního člověka. *Vesmír* 76, 1997, 559–567.

1998

208. Magdalénské umění v českých zemích. Variabilita stylu u paleolitických lovců. *Umění* 46, 1998, 515–521. Přetištěno: *Panorama biologické a sociokulturní antropologie* 6, Brno 2002, 43–52.
209. Comment on Neanderthal acculturation in Western Europe. *Current Anthropology* 39, Supplement, 1998, 27.
210. J. Svoboda, V. Cílek, L. Jarošová: Zum Mesolithikum in den Sandsteingebieten Nordböhmens. *Archäologisches Korrespondenzblatt* 28, 1998, 357–372.
211. J. Svoboda, K. Valoch, V. Cílek, E. Oches, W. McCoy: Červený kopec (Red Hill): Evidence for Lower Paleolithic occupations. *Památky archeologické* 89, 1998, 197–204.
212. E. Drozdová, J. Beneš, L. Jarošová, J. Svoboda: Nález fragmentu lidského zubu z mezolitické vrstvy v České Lípě. *Zprávy o geologických výzkumech v roce 1997*, 1998, 73–75.
213. M.-H. Moncel, J. Svoboda: L'industrie lithique des niveaux eemiens de Predmosti II. *Fouilles de 1989–1992. Préhistoire Européenne* 12, 1998, 11–48.

214. O. Soffer, J. M. Adovasio, D. C. Hyland, B. Klíma, J. Svoboda: Perishable technologies and the genesis of the Eastern Gravettian. *Anthropologie* 36, 1998, 43–68.
215. O. Soffer, J. M. Adovasio, D. C. Hyland, B. Klíma, J. Svoboda: Textiles and basketry in the Paleolithic – what then is the Neolithic? In: A. R. Artemiev, ed., *Historical-cultural contacts between aborigines of the Pacific coast of Northwestern America and Northeastern Asia*. Vladivostok 1998, 311–320.
216. P. Škrdla, J. Svoboda: Sidelní strategie v paleolitu: mikroregionální studie. In: *Vě službách archeologie*. Spisy AÚ AV ČR Brno 10, 1998, 293–300.

1999

217. *Čas lovců. Dějiny paleolitu, zvláště na Moravě*. Archeologický ústav AV ČR, Brno 1999.
218. Environment and Middle Palaeolithic adaptations in eastern Central Europe. In: W. Roebroeks, C. Gamble, eds., *The Middle Palaeolithic occupation of Europe*. University of Leiden, Leiden 1999, 81–92.
219. "Homo monstrosus": Analogie a interpolace v rekonstrukcích paleolitického člověka. *Univerzitní noviny* 1999/12, 39–44. Přetištěno v: *Panorama biologické a sociokulturní antropologie* 1, Brno 2000, 79–88.
220. Gravettské rozhovory. *Pravěk* 9, 1999, 41–53.
221. Metody, analogie a interpretace v paleolitickém výzkumu. *Přehled výzkumů* 39, 1995–1996 (1999), 17–33.
222. Etnoarheologický výzkum v Lanashuhaia (Ohňová země, Argentina). *Přehled výzkumů* 39, 1995–1996 (1999), 479–481.
223. The project on "Patterns of interaction between Anatolia and Southeast Central Europe from the Paleolithic to the Early Neolithic". *Přehled výzkumů* 40, 1997–1998 (1999), 445–450.
224. Opatovice (okr. Vyškov). *Přehled výzkumů* 39, 1995–1996 (1999), 261–266.
225. Boršice (okr. Uherské Hradiště) – Brno-Stránská skála (k.o. Slatina, okr. Brno-město) – Opava (okr. Opava). *Přehled výzkumů* 40, 1997–1998 (1999), 147–149, 168–174.
226. J. Svoboda, V. Cílek, L. Jarošová: Mezolit na Českolipsku. Poznámky k současnému stavu výzkumu. *Bezděz* 8, 1999, 11–34.
227. J. Svoboda, V. Cílek, L. Jarošová, V. Peša: Mezolit z perspektivy regionu: výzkumy v ústí Pekla. *Archeologické rozhledy* 51, 1999, 243–279 (s příspěvky E. Opravila, V. Ložka, I. Horáčka, E. Drozdové, J. Beneše a B. Hardyho).
228. J. Svoboda, M. Fišáková: Velké Pavlovice (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 40, 1997–1998 (1999), 184–186.
229. J. Svoboda, B. Klíma, L. Jarošová, V. Sládek, P. Škrdla: K analýze velkých loveckých sídlišť: projekt výzkumu gravettienů v letech 1995–1997. *Archeologické rozhledy* 51, 1999, 9–25.
230. J. Svoboda, P. Škrdla: Pavlov (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 39, 1995–1996 (1999), 266–269.
231. J. M. Adovasio, O. Soffer, D.C. Hyland, B. Klíma, J. Svoboda: Textil, košíkářství a sítě v mladém paleolitu Moravy. *Archeologické rozhledy* 51, 1999, 58–94.

2000

232. *Paleolit a mezolit: Lovecko-sběračská společnost a její proměny*. Panorama biologické a sociokulturní antropologie 1. Brno 2000.
233. *Předmostí*. 1. vydání. Archeologické památky střední Moravy 1, Olomouc 2000.
234. The Eastern Magdalenian: Hunters, landscapes, and caves. In: G. L. Peterkin and H. A. Price, eds.: *Regional Approaches to Adaptation in Late Pleistocene Western Europe*. British Archaeological Reports International Series 896. Oxford 2000, 179–189.
235. Čas, prostor, příběh a identita. Poznámky ke struktuře paleolitického myšlení. *Archeologické rozhledy* 52, 2000, 183–208. – Přetištěno: *Panorama biologické a sociokulturní antropologie* 6, Brno 2002, 13–30.
236. The depositional context of the Early Upper Paleolithic human fossils from the Koněprusy (Zlatý kůň) and Mladeč Caves, Czech Republic. *Journal of Human Evolution* 38, 2000, 523–536.
237. Paleolit Mladečských jeskyní. In: *Mladeč, 650 let. Sborník příspěvků z historie a současnosti Mladče, Sobáčova a Nových Zámek*. Mladeč – Litovel 2000, 112–123. – Přetištěno: *Panorama biologické a sociokulturní antropologie* 19, Brno 2003, 71–76.
238. Dolní Věstonice – Pavlov. Historie a současnost archeologického fenoménu. *Jižní Morava* 36, 2000, 21–44.
239. Gravettien – první z evropských civilizací. *Rovnost - Víkend*, 2.9. 2000, 1.
240. Anatólie coby archeologická krajina. *Vesmír* 79, 2000, 397–399.
241. Comment on activity, climate and postcranial robusticity. *Current Anthropology* 41, 2000, 597.
242. Comment on the "Venus" figurines. *Current Anthropology* 41, 2000, 529–530.
243. Brno (Stránská skála, okr. Brno-město) – Dolní Věstonice (okr. Břeclav) – Kyjov (okr. Hodonín) – Ondratice (okr. Prostějov). *Přehled výzkumů* 41, 1999 (2000), 76–84, 87.
244. J. Svoboda, J. Elster: K analýze velkých loveckých sídlišť: dvě etnoarheologické analogie. *Rekonstrukce a experiment v archeologii* 1, 2000, 119–124.
245. J. Svoboda, I. Horáček, V. Ložek, H. Svobodová, J. Šilar: The Pekárna Cave. Magdalenian stratigraphy, environment, and the termination of the loess formation in the Moravian Karst. *Anthropozoikum* 24, 2000, 61–79.
246. J. Svoboda, L. Jarošová, E. Drozdová: The North Bohemian Mesolithic revisited: The excavation seasons 1998–1999. *Anthropologie* 38, 2000, 291–305.

247. J. Svoboda, B. Klíma, L. Jarošová, P. Škrdla: The Gravettian in Moravia: climate, behaviour and technological complexity. In: W. Roebroeks, M. Mussi, J. Svoboda, K. Fennema, eds.: *Hunters of the Golden Age. The mid Upper Palaeolithic of Eurasia, 30,000–20,000 B.P.* Leiden 2000, 197–217.
248. V. Kovačič, J. Militký, V. Moravec, J. Svoboda: Textil starý 25 000 let? *Strutex – Struktura a strukturní mechanika textilií, 7. národní konference*. Technická univerzita, Liberec 2000, 273–276.
249. V. Kovačič, V. Moravec, J. Svoboda: Fotografická dokumentace textilních otisků z lokality Pavlov I. Předběžná zpráva. *Archeologické rozhledy* 52, 2000, 303–315.
250. M. Mussi, W. Roebroeks, J. Svoboda: Hunters of the Golden Age: an Introduction. In: W. Roebroeks, M. Mussi, J. Svoboda, K. Fennema, eds.: *Hunters of the Golden Age. The mid Upper Palaeolithic of Eurasia, 30,000–20,000 B.P.* Leiden 2000, 1–11.
251. W. Roebroeks, M. Mussi, J. Svoboda, K. Fennema, eds.: *Hunters of the Golden Age. The mid Upper Palaeolithic of Eurasia, 30,000–20,000 B.P.* University of Leiden, 2000.
252. E. Trinkaus, J. Svoboda, D. L. West, V. Sládek, S. W. Hillson, E. Drozdová, M. Fišáková: Human remains from the Moravian Gravettian: Morphology and taphonomy of isolated elements from the Dolní Věstonice II site. *Journal of Archaeological Science* 27, 2000, 1115–1132.

2001

253. On the Middle to Upper Paleolithic transition in North Eurasia. *Archaeology, Ethnology and Anthropology of Eurasia* 4 (8), 2001, 30–37. – Reprinted in: A. P. Derevianko, ed., *The Middle to Upper Paleolithic transition in Eurasia: Hypotheses and facts*. Novosibirsk 2005, 59–66.
254. Mladeč and other caves in the Middle Danube region: early modern humans, late Neandertals, and projectiles. In: *Les premiers hommes modernes de la Péninsule Ibérique. Actes du colloque de la Commission VIII de l'UISPP*. Lisboa 2001, 45–60.
255. La question szélétienne. In: D. Cliquet, ed., *Les industries aux outils bifaciaux du Paléolithique moyen d'Europe occidentale*. ERAUL 98, Liège 2001, 221–230.
256. The Pavlov site and the Pavlovian: A large hunter's settlement in a context. *Praehistoria* 2, 2001, 97–115.
257. Seeing mammoths and using mammoths: Evidence from Upper Paleolithic Moravia. In: D. West, ed., *Proceedings of the International conference on mammoth site studies*. University of Kansas, Lawrence 2001, 153–161.
258. Gravettian mammoth bone deposits in Moravia. In: *La terra degli elefanti – The world of elephants*. Roma 2001, 359–362.
259. K analýze velkých loveckých sídlišť: Prostorová struktura a chronologie lokality Dolní Věstonice II–IIa. *Památky archeologické* 92, 2001, 74–164 (s příspěvky D. West, M. Fišákové-Nýlvtové, P. Škrdla a A. Šajnerové).
260. K analýze velkých loveckých sídlišť: Výzkum v Předmostí v roce 1992. *Archeologické rozhledy* 53, 2001, 431–460 (s příspěvky M. Nýlvtové-Fišákové a E. Drozdové).
261. Závaží z mamutoviny v Předmostí a Pavlově. In: *Vě službách archeologie* 3, Brno 2001, 184–189.
262. K mýtu o masovém hrobu z Předmostí. *Archeologické rozhledy* 53, 2001, 793–798.
263. Paleolit Českolipska a přilehlých území severních Čech. *Bezděz* 10, 2001, 11–37.
264. Czech Republic: Projects of the Center for Paleolithic and Paleoethnological Research (Institute of Archaeology, Academy of Sciences), Brno – Dolní Věstonice. In: P. Noiret, ed., *Le paléolithique supérieur européen, Bilan quinquenal 1996–2001*. Liège 2001, 73–88.
265. Čas lovců. *Koktejl* 10, 2001, 36–42.
266. Mladý paleolit, neolit a eneolit na Stránské skále. In: K. Valoch, R. Musil, eds., *Stránská skála*, MZM Brno 2001, 21–23.
267. Bolatice (okr. Opava) – Pouzdřany (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 42 (2000), 2001, 114, 119–120.
268. J. Svoboda, V. Peša, P. Jenč: Pravěké nálezy v okolí České Lipy, Bezdězu, Doks a Ralska-Hradčan. *Zprávy ČSSA, supplément* 45, 2001, 15–17.
269. J. Svoboda, O. Šedo: Dolní Věstonice (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 42 (2000), 2001, 115–16.
270. J. M. Adovasio, O. Soffer, D. C. Hyland, J. S. Illingsworth, B. Klíma, J. Svoboda: Perishable industries from Dolní Věstonice I: New insights into the nature and origin of the Gravettian. *Archaeology, Ethnology and Anthropology of Eurasia* 2 (6), 2001, 48–65.
271. V. Formicola, A. Pontandolfi, J. Svoboda: The Upper Paleolithic triple burial of Dolní Věstonice: Pathology and funerary behavior. *American Journal of Physical Anthropology* 115, 2001, 372–379.
272. E. Trinkaus, V. Formicola, J. Svoboda, S. W. Hillson, T. W. Holliday: Dolní Věstonice 15: Pathology and persistence in the Pavlovian. *Journal of Archaeological Science* 28, 2001, 1291–1308.

2002

273. *Paleolit a mezolit: Myšlení, symbolismus a umění*. Panorama biologické a sociokulturní antropologie 6. Brno 2002.
274. The last interglacial in southeast central Europe: A short note. In: A. Tuffreau, W. Roebroeks, eds., *Le dernier interglaciaire et les occupations humaines du Paléolithique moyen*. Publications de CERP 8, Lille 2002, 15–19.
275. South Moravia as a meeting place of American and Czech researchers. In: L. G. Straus, ed., *The role of American archeologists in the study of the European Upper Paleolithic*. British Archaeological Reports International Series 1048, Oxford 2002, 67–69.

276. Speleoarcheologie mezi krasem a pseudokrasem. K otázkám výzkumu a ochrany paleolitických a mezolitických nálezových situací. In: *Speleologický průzkum a výzkum v chráněných krajinných oblastech*, Blansko, 2002, 127–137. – Přetištěno v: *Prehistorické jeskyně*, Dolnověstonické studie 7, Brno, 9–21.
277. Mladeč II. K problematice funerálních jeskyní. In: *Prehistorické jeskyně*, Dolnověstonické studie 7, Brno, 344–354.
278. Poslední lovci – sběrači severních Čech. *Děčínské vlastivědné zprávy* 12/1, 2002, 30–34. – Přetištěno: *Minulosti Českého Švýcarska*, Krásná Lípa 2003, 23–30.
279. Aktuální trendy ve výzkumu paleolitického parietálního umění. *Univerzitní noviny* 9, 2002, 2, 53–61. – Přetištěno: *Prehistorické jeskyně*, Dolnověstonické studie 7, Brno 2002, 394–407; *Panorama biologické a sociokulturní antropologie* 6, Brno 2002, 53–63.
280. Mladý paleolit ano, ale co předtím? K úskalím rekonstrukce nejstaršího odívání. *Rekonstrukce a experiment v archeologii* 3, 2002, 173–176.
281. Lovci a sběrači – paleolit a mezolit. In: S. Stuchlík, ed., *Oblast vodního díla Nové Mlýny od pravěku do středověku*, Spisy AÚ AV ČR Brno 20, 2002, 31–56.
282. J. Svoboda, ed.: *Prehistorické jeskyně. Katalogy, dokumenty, studie*. Dolnověstonické studie 7, Brno 2002.
283. J. Svoboda, P. Havlíček, V. Ložek, J. Macoun, R. Musil, A. Přichystal, H. Svobodová, E. Vlček: *Paleolit Moravy a Slezska. 2. aktualizované vydání; 3. vydání*. Dolnověstonické studie 8, 16. Brno 2002, 2009.
284. J. Svoboda, B. Klíma, P. Škrdla: Soupis lokalit paleolitu a mezolitu. In: S. Stuchlík, ed., *Oblast vodního díla Nové Mlýny od pravěku do středověku*, Spisy AÚ AV ČR Brno 20, 2002, 57–71.
285. J. Svoboda, H. van der Plicht, V. Kuželka: Upper Palaeolithic and Mesolithic human fossils from Moravia and Bohemia (Czech Republic): some new C14 dates. *Antiquity* 76, 2002, 957–962.
286. I. Horáček, V. Ložek, J. Svoboda, A. Šajnerová: Přírodní prostředí a osídlení krasu v pozdním paleolitu a mezolitu. In: *Prehistorické jeskyně*, Dolnověstonické studie 7, Brno, 313–343.
287. K. Valoch, J. Svoboda, I. Balák: Katalog moravských jeskyní s paleolitickými nálezy. In: *Prehistorické jeskyně*, Dolnověstonické studie 7, Brno, 25–52.

2003

288. *Paleolit a mezolit: Pohřební ritus*. Panorama biologické a sociokulturní antropologie 19. Brno 2003.
289. The Bohunician and the Aurignacian. In: J. Zilhao, D. d'Errico, eds., *The chronology of the Aurignacian and the transitional technocomplexes*, Lisboa 2003, 123–131.
290. Gravettian and Epigravettian chronologies in the Middle Danube area. In: F. Widemann, Y. Taborin, eds., *Chronologies géophysiques et archéologiques du paléolithique supérieur*, Bari 2003, 273–282.
291. The Gravettian of Moravia: Landscape, settlement, and dwellings. In: S. A. Vasil'ev, O. Soffer, J. Kozłowski, eds., *Perceived Landscapes and Built Environments*, British Archaeological Reports International Series 1122, Oxford 2003, 121–129.
292. Paleolitické sídliště na Landeku v Petřkovicích. Historie a perspektivy archeologického výzkumu. In: *Landecká venuše a II. hornická Ostrava*, Ostrava 2003, 5–12.
293. Mladeč (okr. Olomouc) – Pavlov (okr. Břeclav) – Svitávka (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 43 (2001), 2003, 133–136, 144.
294. J. Svoboda, ed.: *Mezolit severních Čech*. Dolnověstonické studie 9, Brno 2003.
295. J. Svoboda, O. Bar-Yosef, eds.: *Stránská skála. Origins of the Upper Paleolithic in the Brno Basin, Moravia, Czech Republic*. American School of Prehistoric Research Bulletin 47 / The Dolní Věstonice Studies 10, Cambridge, Harvard University, 2003.
296. J. Svoboda, A. Drechsler: Přerov (k.ú. Předmostí, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 44 (2002), 2003, 201–202.
297. J. Svoboda, V. Kuželka, E. Vlček: Koněpruské jeskyně. Nálezová situace lidského skeletu a první radiokarbonové datování. In: *Ve službách archeologie* 4, Brno 2003, 278–284.
298. M. Bárta, V. Bruna, J. Svoboda, M. Verner: El-Hayez, Bahariya Oasis, Egypt. 1st survey report by the Czech Institute of Egyptology. *Přehled výzkumů* 44 (2002), 2003, 11–16.
299. M. Bárta, V. Bruna, J. Svoboda, M. Verner: Průzkum oázy el-Haiez, oáza Bahrija. *Pražské egyptologické studie* 2, 2003, 24–33.
300. Z. Bartošiková, A. Šajnerová, J. Svoboda: Ethnoarchaeological approach to the site of Pavlov I (Czech Republic). *Przeglad Archeologiczny* 51, 2003, 77–86.
301. E. Brühl, J. Svoboda: Zu den Elfenbeinspeerspitzen vom mittl jungpaläolithischen Mammutjägersiedlungsplatz Pavlov I in Südmähren. In: *Erkenntnisjäger. Veröffentlichungen des Landesamtes für Archäologie Sachsen-Anhalt – Landesmuseum für Vorgeschichte* 57, 2003, 91–101.
302. A. Drechsler, J. Svoboda: Přerov (k.ú. Předmostí, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 43 (2001), 2003, 142.
303. A. Drechsler, J. Svoboda, Z. Schenk: Přestavky (okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 43 (2001), 2003, 141–143.
304. Z. Farkaš, L. Kaminská, J. K. Kozłowski, J. Svoboda: Prvé výsledky revízného výzkumu v jaskyni Dzeravá skála. *Archeologické výskumy a nálezy na Slovensku* (2002), 2003, 36–38, 173–174.

2004

305. Afterwords: The Pavlovian as a part of the Gravettian Mosaic. In: *The Gravettian along the Danube*, Dol. Věst. stud. 11, Brno 2004, 283–297.

306. Continuities, discontinuities, and interactions in Early Upper Paleolithic technologies. In: P. J. Brantingham, S. L. Kuhn, K. W. Kerry, eds., *The Early Upper Paleolithic beyond Western Europe*, Berkeley – Los Angeles 2004, 30–49.
307. From the Nile to the Danube: An introduction. *Anthropologie* 42, 2004, 199–201.
308. The Middle Paleolithic of Southern Bahariya Oasis, Western Desert, Egypt. *Anthropologie* 42, 2004, 227–241.
309. The hunter's time. In: M. Otte, ed., *La spiritualité*. ERAUL 106, Liège 2004, 27–35.
310. Les sites de Dolní Věstonice et Pavlov. *Pour la Science*, Avril/Juin 2004, 71–75.
311. Neandertálcí versus anatomicky moderní lidé. K aktuálnímu stavu výzkumu ve středním Podunají. *Přehled výzkumů* 45, 2004, 13–21.
312. J. Svoboda, M. Novák: Eastern Central Europe after the Upper Pleniglacial: Changing points of observation. *Archäologisches Korrespondenzblatt* 34, 2004, 463–477.
313. J. Svoboda, M. Nývltová Fišáková: Mladeč (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 45, 2004, 109.
314. J. Svoboda, L. Sedláčková, eds.: *The Gravettian along the Danube*. The Dolní Věstonice Studies 11, Brno 2004.
315. J. Svoboda, H. van der Plicht, E. Vlček, V. Kuželka: New radiocarbon datings of human fossils from caves and rockshelters in Bohemia (Czech Republic). *Anthropologie* 42, 2004, 161–166.
316. M. Bárta, V. Bruna, V. Černý, J. Musil, J. Svoboda, M. Verner: Report on the survey and trial excavations of the Czech Institute of Egyptology, carried in the area of El-Hayez, Baharia Oasis (2nd season, 6. 3. – 31. 3. 2004). *Přehled výzkumů* 45, 2004, 23–28.
317. M. Bárta, V. Bruna, V. Černý, J. Musil, J. Svoboda, M. Verner: Průzkum oázy el-Hajez, oáza Baharija (březen 2004). *Pražské egyptologické studie* 3, 2004, 183–202.
318. L. Kaminská, J. K. Kozłowski, J. Svoboda: The 2002–2003 excavations in the Dzeravá skala Cave, West Slovakia. *Anthropologie* 42, 2004, 311–322.
319. L. Kaminská, J. K. Kozłowski, J. Svoboda: Ukončenie revízného výskumu v jaskyni Dzeravá skala. *Archeologické výskumy a nálezy na Slovensku v roku 2003*, Nitra 2004, 97.

2005

320. The Neandertal extinction in eastern Central Europe. *Quaternary International* 137, 2005, 69–75.
321. Dolní Věstonice et les sanctuaires mobiles de Moravie. *Religions et Histoire* 2, mai–juin 2005, 52–55.
322. Art, Paleolithic. In: W. H. McNeill, ed., *Berkshire Encyclopedia of World History*, vol. 1. Great Barrington, Massachusetts 2005, 180–184.
323. Paleolitické umění. *Živá archeologie* 6, 2005, 9–16. – Přetištěno: *Panoráma antropologie biologické – sociální – kulturní* 32, Brno 2009, 175–192.
324. Předmostí. Kontext paleoantropologických nálezů. *Přehled výzkumů* 46, 2005, 63–91.
325. Brno (k.ú. Zábřdovice, okr. Brno-město) – Mikulov (okr. Břeclav) – Přerov (k.ú. Předmostí u Přerova, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 46, 2005, 177–178, 197–198, 203–204.
326. Egypt před faraóny. *Vesmír* 84, 2005, 79–84.
327. Kdy šel moderní člověk přes Mladeč. *Vesmír* 84, 2005, 444. – Přetištěno v: *MF Dnes*, 20. 8. 2005.
328. J. Svoboda, ed.: *Pavlov I – Southeast. A window into the Gravettian lifestyles*. The Dolní Věstonice Studies 14, Brno 2005.
329. J. Svoboda, S. Péan, P. Wojtal: Mammoth bone deposits and subsistence practices during Mid-Upper Palaeolithic in Central Europe: three cases from Moravia and Poland. *Quaternary International* 126–128, 2005, 209–221.
330. J. Svoboda, H. van der Plicht, I. Balák: Býčí skála Cave, Czech Republic: Radiocarbon dates of rock paintings. *International Newsletter on Rock Art* 43, 2005, 7–9.
331. J. Svoboda, H. van der Plicht, I. Balák: Býčí skála: první datování skalních maleb. *Vesmír* 84, 2005, 574–575. – Přetištěno: *Lidové noviny* 15. 10. 2005.
332. L. Kaminská, J. K. Kozłowski, J. Svoboda, eds.: *Pleistocene environment and archaeology of the Dzeravá skala Cave, Lesser Carpathians, Slovakia*. Polish Academy of Arts and Sciences, Kraków, 2005.
333. L. Kaminská, J. K. Kozłowski, J. Svoboda: Paleolitické osídlenie jaskyne Dzeravá skala pri Plaveckom Mikuláši. *Slovenská archeológia* 53, 2005, 1–26.

2006

334. *Předmostí. 2. aktualizované vydání*. Archeologické památky střední Moravy 11, Olomouc 2006.
335. The Danubian gate to Europe: Patterns of chronology, settlement archeology, and demography of Late Neandertals and Early Modern Humans on the Middle Danube. In: N. J. Conard, ed., *When Neanderthals and Modern Humans met*. Tübingen 2006, 233–267.
336. The Aurignacian and after: chronology, geography and cultural taxonomy in the Middle Danube region. In: O. Bar-Yosef, J. Zilhao, eds., *Towards a definition of the Aurignacian*. Lisboa 2006, 259–274.
337. The structure of the cave, stratigraphy, and depositional context. In: M. Teschler-Nicola, ed., *Early Modern Humans at the Moravian Gate: The Mladeč caves and their remains*. Springer, Wien – New York 2006, 27–40.

338. The Mesolithic of Northern Bohemia. In: C. J. Kind, ed., *After the Ice Age*. K. Theiss Verlag, Stuttgart 2006, 119–127.
339. Prehistory of the southern Bahariya Oasis, Western Desert, Egypt. An outline. *Archaeology, Ethnology and Anthropology of Eurasia* 4 (28), 2006, 18–30.
340. The king's knives: Chipped lithics from the Raneferef's mortuary complex. In: M. Verner, ed., *Abusir IX. The pyramid complex of Raneferef*. Academia, Praha 2006, 502–510.
341. Sidelní archeologie loveckých populací. K dynamice a populační kinetice mladého paleolitu ve středním Podunají. *Přehled výzkumů* 47, 2006, 13–31.
342. Die Grosswildjäger in Mähren. *Spektrum der Wissenschaft – Spezial* 2006/1, 52–57.
343. Lidská revoluce: byla nebo nebyla? *Vesmír* 85, 2006, 164–170.
344. Aktuality v archeologii Moravského krasu. *Ochrana přírody* 61, 2006, 244–246.
345. Z koně kamzíkem. *National Geographic – Česko*, červen 2006, 34.
346. Experiment v Mariánské jeskyni. *Živá archeologie* 7, 2006, 87.
347. Habrůvka (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 47, 2006, 125–130.
348. J. Svoboda, M. Frouz: Mokrý-Horákov (k.ú. Mokrý u Brna, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 47, 2006, 89–90.
349. J. Svoboda, M. Novák, M. Nývltová-Fišáková, M. Jones: Dolní Věstonice (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 47, 2006, 82–84.
350. A. Šajnerová-Dušková, J. A. Svoboda: Traseologická analýza rituálních nástrojů ze Svatyně nože, Egypt. In: *Antropologie ve sjednocené Evropě*. Praha 2006, 84–90.
351. E. Trinkaus, J. A. Svoboda, eds.: *Early Modern Human Evolution in Central Europe. The People of Dolní Věstonice and Pavlov*. The Dolní Věstonice Studies 12, Oxford – New York, Oxford University Press 2006.

2007

352. On modern human penetration to Northern Eurasia: The multiple advances hypothesis. In: P. Mellars, K. Boyle, O. Bar-Yosef, Ch. Stringer, eds., *Rethinking the Human Revolution*. Cambridge 2007, 329–339.
353. Upper Paleolithic anthropomorph images of Northern Eurasia. In: C. Renfrew, I. Morley, eds., *Image and Imagination: Material Beginnings. The Global Prehistory of Figurative Representations*. Cambridge 2007, 65–76.
354. Upper Pleistocene steppe of North Eurasia: Implication for the shamanic hypothesis. In: *Rock art in the frame of the cultural heritage of humankind, XXII Valcamonica symposium*. Centro camuno di studi preistorichi/UNESCO, Darfo Boario Terme 2007, 473–478.
355. Spatial representations in the Upper Paleolithic: The cases from Pavlov and Předmostí. In: *Les expressions intellectuelles et spirituelles des peuples sans écriture*. UISPP/CISENP, Capo di Ponte 2007, 123–126.
356. The Gravettian on the Middle Danube. In: *Le Gravettien: entités régionales d'une paléoculture européenne*, *PALEO* 19, 2007, 203–220.
357. Magdalenian double readings: A case from Pekárna Cave, Moravia. *Préhistoire, art et sociétés* 62, 2007, 69–72.
358. Svět lovců mamutů. *National Geographic – Česko*, listopad 2007, 32–39.
359. Habrůvka (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 48, 2007, 357–358.
360. J. Svoboda, M. Hajnalová, I. Horáček, M. Novák, A. Přichystal, A. Šajnerová, A. Yaroshevich: Mesolithic settlement and activities in rockshelters of the Kamenice river canyon, Czech Republic. *Eurasian Prehistory* 5, 2007, 95–127.
361. J. Svoboda, M. Hajnalová, I. Horáček, M. Novák, A. Přichystal, A. Šajnerová: Okrouhlík. Výzkum mezolitického sídelního areálu v soutěsce Kamenice v roce 2005. In: *Minulosti Českého Švýcarska* 4, 2007, 5–37.
362. J. Svoboda, M. Nývltová-Fišáková, M. Novák, J. Demek, J. Kovanda: Přerov (k.ú. Předmostí, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 48, 2007, 322–331.
363. J. Svoboda, H. van der Plicht: Býčí skála and other caves in the Middle Danube region: Dating rock art. In: *Rock art in the frame of the cultural heritage of humankind, XXII Valcamonica symposium*. Centro camuno di studi preistorichi/UNESCO, Darfo Boario Terme 2007, 467–472.
364. R. Farbstein, J. Svoboda: New finds of Upper Palaeolithic decorative objects from Předmostí, Czech Republic. *Antiquity* 81, 2007, 856–864.
365. J. Malina, G. Maiello, J. Svoboda: Svět prehistorie a protohistorie. In: J. Malina, ed., *Kruh prstenu*, CERM – NAUMA Brno 2007, 259–334.

2008

366. The Upper Paleolithic burial area at Předmostí: Ritual and taphonomy. *Journal of Human Evolution* 54, 2008, 15–33.
367. The anthropological finds: Context and taphonomy. – The Předmostí area: Spatial structure, stratigraphy and chronology. In: J. Velemínská, J. Brůžek, eds., *Early Modern Humans from Předmostí near Přerov. A new reading of old documentation*. Academia, Praha 2008, 21–33, 131–138.
368. The Mesolithic of the Middle Danube and Upper Elbe rivers. In: G. Bailey, P. Spikins, eds., *Mesolithic Europe*. Cambridge University Press 2008, 221–237. – 2. vydání 2010.
369. Janova zátoka. Příspěvek ke struktuře mezolitického osídlení na Křinici a České silnici. *Minulosti Českého Švýcarska* 5, 2008, 5–20.

370. "Naši" neandertálci. *National Geographic – Česko*, říjen 2008, 81–85.
371. Na návštěvě v Dolních Věstonicích. *Akademický bulletin* 2008/1, 30–31.
372. J. Svoboda, ed.: *Petřkovice. On shouldered points and female figurines*. The Dolní Věstonice Studies 15, Brno 2008.
373. J. Svoboda, V. Čulíková, Š. Hladilová, M. Novák, M. Nývltová Fišáková, D. Nývlt, M. Zelinková: Pavlov (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 49, 2008, 248–254.
374. J. Svoboda, J. Demek, M. Novák, M. Nývltová Fišáková, A. Roszková: Ostrava (k.ú. Petřkovice u Ostravy, okr. Ostrava). *Přehled výzkumů* 49, 2008, 244–248.
375. L. Kaminská, J. K. Kozłowski, K. Sobczyk, J. Svoboda, T. Michalík: Štruktúra osídlenia mikroregiónu Trenčína v strednom a mladom paleolite. *Slovenská archeológia* 56, 2008, 179–238.
376. M. Králík, J. Svoboda, P. Škrdla, M. Nývltová Fišáková: Nové nálezy keramických fragmentů a otisků v gravettieniu jižní Moravy. *Přehled výzkumů* 49, 2008, 3–22.
377. A. Šajnerová, J. Svoboda: Sacrificial stone knives from Abusir. In: L. Longo, N. Skakun, eds., *Prehistoric technology 40 years later: Functional studies and the Russian legacy*, British Archaeological Reports International Series 1783, Oxford 2008, 327–330.
378. A. Šefčáková, Z. Farkaš, J. Svoboda, J. van der Plicht: Rádiokarbonové datovanie uhl'ových stop zo steny Ardovskej jaskyne – Rádiokarbonové datovanie uhl'ových stop zo steny jaskyne Domica. *Archeologické výskumy a nálezy na Slovensku v roku 2006*, Nitra 2008, 158–160.

2009

379. *Čas lovců. Aktualizované dějiny paleolitu*. Panorama biologické a sociokulturní antropologie 32. Brno 2009.
380. Prehistorie jižní části oázy Bahrija. Možnosti korelace klimatického a paleodemografického vývoje v Západní poušti. In: M. Bárta, ed., *Ostrov zapomnění*. Dokořán, Praha, 2009, 112–142.
381. Paleodemography of an Egyptian oasis (and possible implications for the prehistory of Europe). In: *Human Evolution. 150 years after Darwin*, Gibraltar 2009, 72–73.
382. Action, ritual, and myth in the rock art of Egyptian Western Desert. *Anthropologie* 47, 2009, 159–167.
383. Observing anthropomorphs in the Swimmers' Cave, Gilf el-Kebir, Egypt. *International Newsletter on Rock Art* 54, 2009, 23–25.
384. Anonymous figures. In: E. Azoulay, ed., *100000 years of beauty. Prehistory / Foundations*. Editions Babylone, Paris 2009, 228–231 (angl. a franc. mutace).
385. Lovci mamutů pod silnicí. *National Geographic – Česko*, říjen 2009, 32–39.
386. J. Svoboda, M. Králík, V. Čulíková, Š. Hladilová, M. Novák, M. Nývltová Fišáková, D. Nývlt, M. Zelinková: Pavlov VI: An Upper Paleolithic living unit. *Antiquity* 83, 2009, 282–295.
387. J. Svoboda, M. Novák, M. Nývltová Fišáková, A. Roszková: Dolní Věstonice (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 50, 2009, 222–225.
388. J. Svoboda, M. Novák: Modelové lovecké areály: k metodám prostorové analýzy. *Živá archeologie* 10, 2009, 51–55.
389. Z. M. Bochenski, T. Tomek, J. Wilczyński, J. Svoboda, K. Wertz, P. Wojtal: Fowling during the Gravettian: the avifauna of Pavlov I, the Czech Republic. *Journal of Archaeological Science* 36, 2009, 2655–2665.
390. B. L. Hardy, J. Svoboda: Mesolithic stone tool function and site types in Northern Bohemia, Czech Republic. In: M. Haslam et al., eds., *Archaeological science under a microscope. Studies in residue and ancient DNA analysis in honour of Thomas H. Loy*. Terra Australis 30, ANU Press, Canberra 2009, 159–174.
391. L. Kaminská, J. K. Kozłowski, T. Michalík, J. Svoboda: Systematický archeologický výskum v Trenčianskej Turnej. *Archeologické výskumy a nálezy na Slovensku v roku 2007*, Nitra 2009, 103–104.
392. M. Králík, J. Svoboda: Oheň: ovládnutí nového živlu a první využití jeho energie. *Živá archeologie* 10, 2009, 40–43.
393. A. Šefčáková, J. Svoboda, Z. Farkas, J. van der Plicht, L. Gaál, I. Balciar: Prehistoric rock art in the Slovak Republic: First radiocarbon dates from charcoal drawings. *International Newsletter on Rock Art* 54, 2009, 1–7.

2010

394. *Dolní Věstonice – Pavlov. Místo: jižní Morava, čas: 30 000 let*. Regionální muzeum, Mikulov 2010 (česká, něm. a angl. mutace).
395. Pan grafik z Las Chimeneas. In: I. Fridrichová-Sýkorová, ed., *Ecce Homo: In memoriam Jan Fridrich*. Česká spol. archeologická, Praha 2010, 168–174.
396. Dolní Věstonice (okr. Břeclav) – Mladeč (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 51, 2010, 279–280, 288.
397. J. Svoboda, P.A. Kosintsev, S. Sázelová, V. Jankovská, M. Holub: Ethnoarchaeology of Nenets campsites, Cases of Yangana Pe and Oktyaberskaya. *Přehled výzkumů* 51, 2010, 33–55.
398. J. Svoboda, M. Novák, S. Sázelová, Š. Hladilová, M. Králík: Milovice (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 51, 2010, 285–288.
399. J. Svoboda, M. Novák, V. Čulíková, J. Kovanda, A. Roszková: Pavlov (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 51, 2010, 290–294.
400. J. Svoboda, M. Novák, Z. Schenk, J. Mikulík, S. Sázelová: Přerov (k.ú. Předmostí, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 51, 2010, 294–295.
401. D. Beresford-Jones, K. Johnson, A. G. Pullen, A. J. E. Pryor, J. Svoboda, M. Jones: Burning wood or burning bone? A reconsideration of flotation evidence from Upper Palaeolithic (Gravettian) sites in the Moravian corridor. *Journal of Archaeological Science* 37, 2010, 2799–2811.

402. A. Drechsler, F. Hýbl, J. Mikulík, V. Peška, Z. Schenk, J. Svoboda: *Archeologie Přerovska*. Muzeum Komenského, Přerov 2010.
403. M. Galiová, J. Kaiser, F. J. Fortes, K. Novotný, R. Malina, L. Prokeš, A. Hrdlička, T. Vaculovič, M. Nývltová Fišáková, J. Svoboda, V. Kanický, J. J. Laserna: Multielemental analysis of prehistoric animal teeth by laser-induced breakdown spectroscopy and laser ablation inductively coupled plasma mass spectrometry. *Applied Optics* 49/13, 2010, 191–199.
404. A. Revedin, B. Aranguren, R. Becattini, L. Longo, E. Marconi, M. Mariotti Lippi, N. Skakun, A. Sinitsyn, E. Spiridonova, J. Svoboda: Thirty thousand-year-old flour: New evidence of plant food processing in the Upper Paleolithic. *Proceedings of the National Academy of Sciences USA* 107, 2010, 18815–18819.
405. E. Trinkaus, J. A. Svoboda, P. Wojtal, M. Nývltová Fišáková, J. Wilczyński: Human remains from the Moravian Gravettian: Morphology and taphonomy of additional elements from Dolní Věstonice II and Pavlov I. *International Journal of Osteoarchaeology* 20, 2010, 645–669.

2011

406. *Počátky umění*. Academia, Praha 2011.
407. Komplexnost lovců-sběračů a kolaps moravského gravettien. In: M. Bárta, M. Kovář, eds., *Kolaps a regenerace: Cesty civilizací a kultur*. Academia, Praha 2011, 49–67.
408. Comment on technologies of art. *Current Anthropology* 52, 2011, 421.
409. J. Svoboda, ed.: *Pavlov. Excavations 2007–2011*. The Dolní Věstonice Studies 18, Brno 2011.
410. J. Svoboda, Z. M. Bocheňski, V. Čulíková, A. Dohnalová, Š. Hladilová, M. Hložek, I. Horáček, M. Ivanov, M. Králík, M. Novák, A. Pryor, S. Sázellová, R. Stevens, J. Wilczyński, P. Wojtal: Paleolithic hunting in a Southern Moravian landscape: The case of Milovice IV, Czech Republic. *Geoarchaeology* 26, 2011, 838–866.
411. J. Svoboda, M. Novák, S. Sázellová, A. Dohnalová, Š. Hladilová, I. Horáček, M. Ivanov, M. Králík, P. Wojtal: Milovice (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 52, 2011, 143–148.
412. J. Svoboda, M. Novák, S. Sázellová, J. Demek, A. Dohnalová, L. Smolíková: Pavlov (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 52, 2011, 149–151.
413. J. Svoboda, S. Sázellová, P. A. Kosintsev, V. Jankovská, M. Holub: Resources and spatial analysis at actual Nenets campsites. Ethnoarchaeological implications. *Journal of Anthropological Archaeology* 30, 2011, 30–43.
414. S. Benazzi, K. Douka, C. Fornai, C. Bauer, O. Kullmer, J. Svoboda, I. Pap, F. Mallegni, P. Bayle, M. Coquerelle, S. Condemi, A. Ronchitelli, K. Harvati, G. Weber: Early dispersal of modern humans in Europe and implications for Neanderthal behavior. *Nature* 479, 2011, 525–528.
415. D. Beresford-Jones, S. Taylor, C. Payne, A. Pryor, J. Svoboda, M. Jones: Rapid climate change in the Upper Palaeolithic: The record of charcoal conifer rings from the Gravettian site of Dolní Věstonice, Czech Republic. *Quaternary Science Reviews* 30, 2011, 1948–1964.
416. J. Krause, J. Svoboda: První genetická analýza trojhrabu z Dolních Věstonic. *Vesmír* 90, 2011, 282–284.
417. L. Nejman, E. Rhodes, P. Škrdla, G. Tostevin, P. Neruda, Z. Nerudová, K. Valoch, M. Oliva, L. Kaminská, J. Svoboda, R. Grün: New chronological evidence for the Middle to Upper Palaeolithic transition in the Czech Republic and Slovakia: New optically stimulated luminescence dating results. *Archaeometry* 53, 2011, 1044–1066.

2012

418. Gravettian art of Pavlov I and VI: an aggregation site and an episodic site compared. In: *L'art pléistocène dans le monde; Préhistoire, art et sociétés* 65–66, 2012, 254–255, CD: 1461–1469.
419. Signifikante Gerättypen des Jungpaläolithikums im östlichen Mitteleuropa. In: H. Floss, ed., *Steinartefakte vom Altpaläolithikum bis in die Neuzeit*. Kerns, Tübingen 2012, 481–488.
420. J. Svoboda, Š. Hladilová, M. Ivanov, S. Sázellová: Mladeč is not a dead site. Supplementary evidence from the 2009–2011 survey. *Anthropologie* 49, 2012, 109–115.
421. J. Svoboda, Š. Hladilová, M. Ivanov, M. Novák, S. Sázellová: Mladeč (okr. Olomouc). *Přehled výzkumů* 53, 2012, 107–110.
422. P. Havlíček, M. Novák, J. Svoboda: Pavlov (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 53, 2012, 110–112.
423. P. Wojtal, J. Wilczyński, Z. M. Bocheňski, J. A. Svoboda: The scene of spectacular feasts: Animal remains from Pavlov I south-east, the Czech Republic. *Quaternary International* 252, 2012, 122–141.

2013

424. Formování naší identity. In: M. Bárta, M. Kovář, eds., *Civilizace a dějiny. Historie světa pohledem dvaceti českých vědců*. Academia, Praha 2013, 49–70.
425. Prehistory of Southern Bahriya: A case study in Northeast African settlement archaeology. In: M. Dospěl, L. Suková, eds., *Bahriya Oasis. Recent research into to past of an Egyptian oasis*. Charles University, Faculty of Arts, Prague 2013, 35–62.
426. J. Svoboda, Š. Hladilová, M. Králík, J. Novák, M. Novák, P. Pokorný, S. Sázellová: Dolní Věstonice (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 54, 2013, 117–120.
427. J. Svoboda, J. Mikulík, M. Novák, M. Polanská, Z. Schenk, J. Wilczyński, P. Wojtal: *Předmostí. Building and authentic museum*. The Dolní Věstonice Studies 19, Brno 2013.

428. J. Svoboda, J. Novák, M. Novák, S. Sázelová, J. Demek, Š. Hladilová, V. Peša: Paleolithic / Mesolithic stratigraphic sequences at Údolí samoty and Janova zátoka rock shelters (North Bohemia). *Archäologisches Korrespondenzblatt* 43, 2013, 469–488.
429. J. Svoboda, H. Said, M. Novák, A. Desse, S. Sázelová: Research Report: The Middle Stone Age of the Blue Nile Gorge, Ethiopia. *Anthropologie* 51, 2013, 431–436.
430. P. Antoine, D. D. Rousseau, J. P. Degeai, O. Moine, F. Lagroix, S. Kreutzer, M. Fuchs, Ch. Hatté, C. Gauthier, J. Svoboda, L. Lisá: High-resolution record of the environmental response to climatic variations during the Last Interglacial-Glacial cycle in Central Europe: the loess-palaeosol sequence of Dolní Věstonice (Czech Republic). *Quaternary Science Reviews* 67, 2013, 17–38.
431. Q. Fu, A. Mittnik, P. Johnson, K. Bos, M. Lari, R. Bollongino, Ch. Sun, L. Giemsch, R. Schmitz, J. Burger, A. M. Ronchitelli, F. Martini, R. Cremonesi, J. Svoboda, P. Bauer, D. Caramelli, S. Castellano, D. Reich, S. Pääbo, J. Krause: A revised timescale for human evolution based on ancient mitochondrial genomes. *Current Biology* 23, 2013, 553–559.
432. M. Fuchs, S. Kreutzer, D. D. Rousseau, P. Antoine, Ch. Hatté, F. Lagroix, O. Moine, C. Gauthier, J. Svoboda, L. Lisá: The loess sequence of Dolní Věstonice, Czech Republic: A new OSL-based chronology of the Last Climatic Cycle. *Boreas* 42, 2013, 664–677.
433. A. Pryor, M. Steele, M. Jones, J. Svoboda, D. Beresford-Jones: Plant foods in the Upper Palaeolithic at Dolní Věstonice? Parenchyma redux. *Antiquity* 87, 2013, 971–984.

2014

434. *Předkové. Evoluce člověka* (s úvodními kapitolami M. Macholána). Academia, Praha 2014.
435. Nosit hlavu vysoko. Úvaha o lidské bipedii. *Živa* 62, 2014, 103–106.
436. Post-glacial transformations: Danubian Europe. In: V. Cummings, P. Jordan, M. Zvelebil, eds., *Oxford Handbook of the Archaeology and Anthropology of Hunter-Gatherers*. Oxford University Press, Oxford 2014, 521–536.
437. In search for nomadic settlement patterns: Ethnoarchaeological documentation in Northwest Siberia (Yamalo–Nenets Autonomous Region). In: *Variabilities in the East Asian Paleolithic – Similarities and differences*. The Korean Paleolithic Society, Gongju 2014, 103.
438. J. Svoboda, M. Novák, S. Sázelová: Early Gravettian occupations at Dolní Věstonice-Pavlov. Comments on the Gravettian origin. In: S. Sázelová, A. Hupková, T. Mořkovský, eds., *Mikulov Anthropology Meeting*, The Dolní Věstonice Studies 20, Brno 2014, 73–78.
439. J. Svoboda, J. Novák, M. Novák, P. Pokorný, S. Sázelová: Camps and waters: Malý Medvědí Tábor as part of a North Bohemian Mesolithic landscape. In: S. Sázelová, A. Hupková, T. Mořkovský, eds., *Mikulov Anthropology Meeting*, The Dolní Věstonice Studies 20, Brno 2014, 125–130.
440. J. Svoboda, M. Novák, S. Sázelová: Pavlov (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 55, 2014, 146–148.
441. J. Svoboda, S. Sázelová, Z. Schenk, J. Mikulík: Přerov (k.ú. Předmostí, okr. Přerov). *Přehled výzkumů* 55, 2014, 148–150.
442. C. Fornai, S. Benazzi, J. Svoboda, I. Pap, K. Harvati, G. Weber: Enamel thickness variation of deciduous first and second upper molars in modern humans and Neanderthals. *Journal of Human Evolution* 76, 2014, 83–91.
443. M. Polanská, J. Svoboda, B. Hromadová, S. Sázelová: Předmostí III: un site pavlovien de la Porte de Moravie (République tchèque, Europe centrale). *L'Anthropologie* 118, 2014, 255–291.
444. S. Sázelová, J. Svoboda, M. Novák: Detecting the children zone at the abandoned Nenets campsites: An ethnoarchaeological example from the Polar Ural Mts., Russia. In: S. Sázelová, A. Hupková, T. Mořkovský, eds., *Mikulov Anthropology Meeting*, The Dolní Věstonice Studies 20, Brno 2014, 57–60.

2015

445. *Terra nostra. Krajiny, lidé a architektura v antropologické perspektivě*. *Anthropologia integra, Series monographica* 5. MUNI Press, Brno 2015.
446. Early modern human dispersal in central and eastern Europe. In: Y. Kaifu, M. Izuhu, T. Goebel, H. Sato, A. Ono, eds., *Emergence and Diversity of Modern Human Behavior in Palaeolithic Asia*. Texas A&M University Press, College Station 2015, 23–33.
447. Perspectives on the Upper Palaeolithic in Eurasia: the case of the Dolní Věstonice – Pavlov sites. In: N. Sanz, ed., *Human Origin Sites and the World Heritage Convention in Eurasia*. *World Heritage Papers* 41, UNESCO 2015, 190–204.
448. J. Svoboda, Š. Hladilová, I. Horáček, J. Kaiser, M. Králík, J. Novák, M. Novák, P. Pokorný, S. Sázelová, L. Smolíková, T. Zikmund: Dolní Věstonice IIa: Gravettian microstratigraphy, environment, and the origin of the baked clay production in Moravia. *Quaternary International* 359–360, 2015, 195–210.
449. J. Svoboda, M. Novák, S. Sázelová: Dolní Věstonice (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 56, 2015, 134–135.
450. J. Svoboda, M. Novák, S. Sázelová, J. Demek: Pavlov (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 56, 2015, 137–141.
451. J. Novák, J. Svoboda, P. Šída, J. Prostředník, P. Pokorný: A charcoal record of Holocene woodland succession from sandstone rock shelters of North Bohemia (Czech Republic). *Quaternary International* 366, 2015, 25–36.
452. A. Revedin, L. Longo, M. Mariotti Lippi, E. Marconi, A. Ronchitelli, J. Svoboda, E. Anichini, M. Gennai, B. Aranguren: New technologies for plant food processing in the Gravettian. *Quaternary International* 359–360, 2015, 77–88.

453. S. Sázelová, J. Svoboda, P. A. Kosintsev, M. Novák: Patterns of Change in a Nenets Landscape: An Ethnoarcheological Study of Yangana Pe, Polar Ural Mts. Russia. *Human Ecology* 43, 2015, 283–294.

2016

454. Dolní Věstonice – Pavlov. Academia, Praha 2016.
455. Dolní Věstonice – Pavlov. *Akademický bulletin* 7/8, 2016, 2–7.
456. Evoluce předků moderního člověka: Bipedie, technologie, migrace. In: P. Pokorný, ed., *Afrika zevnitř. Kontinentem sucha a věčných proměn*. Academia, Praha 2016, 197–243.
457. Gravettian populations and lifestyles: Combining the evidence. In: *2nd Conference World of Gravettian Hunters*, Kraków 2016, 73.
458. Hunting strategies in Late Pleistocene landscapes. Case of the Middle Danube Basin. In: *21st Suyanggae and her neighbours international symposium*, Laramie, Wyoming 2016, 193–205.
459. J. Svoboda, ed.: *Dolní Věstonice II. Chronostratigraphy, Paleoethnology, Paleoanthropology*. The Dolní Věstonice Studies 21, Brno 2016.
460. J. Svoboda, M. Novák, S. Sázelová, J. Demek: Pavlov I: A large Gravettian site in space and time. *Quaternary International* 406, 2016, 95–105.
461. J. Svoboda, M. Novák, S. Sázelová: Pavlov I. Předběžné výsledky výzkumu v letech 2013–2015. *Přehled výzkumů* 57, 2016, 33–57.
462. J. Svoboda, M. Novák, S. Sázelová: Pavlov (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 57, 2016, 154–155.
463. Q. Fu, C. Posth, M. Hajdinjak, M. Petr, S. Mallick, D. Fernandes, A. Furtwängler, W. Haak, M. Meyer, A. Mittnik, B. Nickel, A. Peltzer, N. Rohland, V. Slon, I. Lazaridis, M. Lipson, S. Schiffels, P. Skoglund, B. Gély, S. Benazzi, M. R. Gonzales Morales, M. Peresani, L. G. Straus, D. Caramelli, M. Lari, A. Ronchitelli, F. Valentin, S. Constantin, D. Coppola, D. Grigorescu, Ch. Neugebauer-Maresch, C. Thevenet, K. Wehrberger, I. Crevecoeur, H. Rougier, P. Semal, Ch. Cupillard, H. Bocherens, M. Mannino, N. J. Conard, K. Harvati, V. Moiseyev, D. G. Drucker, J. Svoboda, R. Pinhasi, J. Kelso, N. Patterson, J. Krause, S. Pääbo, D. Reich: The genetic history of Ice Age Europe. *Nature* 534, 2016, 200–205.
464. A. Mittnik, C. C. Wang, J. Svoboda, J. Krause: A molecular approach to the sexing of the triple burial at the Upper Paleolithic site of Dolní Věstonice. *PLoS ONE* 11(10), 2016, e0163019. doi:10.1371/journal.pone.0163019
465. C. Posth, G. Renaud, A. Mittnik, D. Drucker, H. Rougier, Ch. Cupillard, F. Valentin, C. Thevenet, A. Furtwängler, Ch. Wissing, M. Francken, M. Malina, M. Bolus, M. Lari, E. Gigli, G. Capecchi, I. Crevecoeur, C. Beauval, D. Flas, M. Germonpré, J. van der Plicht, R. Cottiaux, B. Gély, A. Ronchitelli, K. Werberger, D. Grigorescu, J. Svoboda, P. Semal, D. Caramelli, H. Bocherens, K. Harvati, N. Conard, W. Haak, A. Powell, J. Krause: Pleistocene mitochondrial genomes suggest a single major dispersal of non-Africans and a Late Glacial population turnover in Europe. *Current Biology* 26, 2016, 827–833.
466. A. J. E. Pryor, A. Pullen, D. G. Beresford-Jones, J. A. Svoboda, C. Gamble: Reflections on Gravettian firewood procurement near the Pavlov Hills, Czech Republic. *Journal of Anthropological Archaeology* 43, 2016, 1–12.

2017

467. *Předkové. Evoluce člověka, 2. upravené vydání* (s úvodními kapitolami M. Macholána). Academia, Praha 2017.
468. *Dolní Věstonice – Pavlov. Místo: jižní Morava, čas: 30 000 let. 2. aktualizované vydání*. Regionální muzeum, Mikulov 2017; dotisk Mikulov 2019.
469. Dolní Věstonice, Pavlov, Milovice. In: A.S. Gilbert, ed., *Encyclopedia of Geoarchaeology*. Springer, Dordrecht–Heidelberg–New York–London 2017, 198–199.
470. On landscapes, maps and Upper Paleolithic lifestyles in the Central European corridor: The images of Pavlov and Předmostí. *Veleia* 34, 2017, 67–74.
471. At the edge: Acheulean expansion in the middle of Europe. In: *22nd Suyanggae International Symposium The Initial human exploration of the continental and insular parts of the Eurasia*, Theses, SakhGU, Yuzhno-Sakhalinsk 2017, 13.
472. J. Svoboda, ed.: *Mezolit severních Čech II*. Dolnověstonické studie 22, Brno 2017.
473. J. Svoboda, P. Havlíček, M. Novák, S. Sázelová: Dolní Věstonice (okr. Břeclav). *Přehled výzkumů* 58, 2017, 142–143.
474. L. Nejman, R. Wood, D. Wright, L. Lisá, Z. Nerudová, P. Neruda, A. Přichystal, J. Svoboda: Hominid visitation of the Moravian Karst during the Middle-Upper Paleolithic transition: New results from Pod Hradem Cave (Czech Republic). *Journal of Human Evolution* 108, 2017, 131–146.
475. E. Trinkaus, P. Wojtal, J. Wilczyński, S. Sázelová, J. Svoboda: Palmar, patellar and pedal remains from Pavlov. *PaleoAnthropology* 2017, 73–101. doi:10.4207/PA.2017.ART106
476. E. Trinkaus, P. Wojtal, J. Wilczyński, S. Sázelová, J. Svoboda: Puzzling pairs from Pavlov: Mortuary manipulation in the Mid Upper Paleolithic. *American Journal of Physical Anthropology* 162, 2017, 386.
477. J. Wilczyński, P. Wojtal, J. Svoboda: Pavlovian hunters on the margin – Archaeozoological analysis of the animal remains discovered at the Pavlov II site (1966–67 excavations). *Acta Musei Nationalis Pragae – Fossil Imprint* 73, 2017, 322–331.

2018

478. At the edge: Acheulean in the middle of Europe. *Anthropologie* 56, 2018, 163–172.
479. Deštná (okr. Blansko) – Vanovice (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 59, 2018, 113, 121.
480. J. Svoboda, M. Novák, S. Sázelová, Š. Hladilová, P. Škrdla: Dolní Věstonice I: Excavation 1990–1993. *Přehled výzkumů* 59, 2018, 35–67.
481. J. Svoboda, M. Novák, S. Sázelová, Š. Hladilová, P. Škrdla: Dolní Věstonice I: A classic Paleolithic site revisited. In: M. Saidin et al., eds., *23rd Suyanggae International Symposium in Malaysia*. Centre for Global Archaeological Research, Penang 2018, 50–51.
482. J. Svoboda, P. Pokorný, I. Horáček, S. Sázelová, V. Abraham, M. Divišová, M. Ivanov, R. Kozáková, J. Novák, M. Novák, P. Šída, A. Perri: Late Glacial and Holocene sequences in rockshelters and adjacent wetlands of Northern Bohemia, Czech Republic: Correlation of environmental and archaeological records. *Quaternary International* 465, 2018, 234–250. <http://dx.doi.org/10.1016/j.quaint.2017.05.009>
483. S. Sázelová, J. Wilczyński, P. Wojtal, J. Svoboda, E. Trinkaus: Puzzling pairs from Pavlov and mortuary diversity in the Mid Upper Paleolithic. *Přehled výzkumů* 59, 2018, 69–88.
484. P. Wojtal, J. Wilczyński, K. Wertz, J. Svoboda: The scene of spectacular feast (part II): Animal remains from Dolní Věstonice II, the Czech Republic. *Quaternary International* 466, 2018, 194–211. <http://dx.doi.org/10.1016/j.quaint.2016.03.022>

2019

485. The complexity of hunter-gatherers and the collapse of the Moravian Gravettian. In: M. Bárta, M. Kovář, eds., *Civilisations: Collapse and regeneration*. Academia, Praha 2019, 33–53.
486. Middle Pleistocene small-dimensional industries in the center of Europe: Relationships to Asia. In: Gao Xing et al., eds., *24th Suyanggae International Symposium*. Institute of Korean Prehistory 2019, 28–29.
487. J. Svoboda, I. Horáček: Between Bilzingsleben and Vértésszőlös: Small-sized industries in the middle of Europe (Czech Republic). *Anthropologie* 57, 2019, 363–371.
488. J. Svoboda, O. Krejčí, V. Krejčí, A. Dohnalová, S. Sázelová, J. Wilczyński, P. Wojtal: Pleistocene landslides and mammoth bone deposits. The case of Dolní Věstonice II, Czech Republic. *Geoarchaeology* 34, 2019, 745–758. DOI: 10.1002/geo.21740
489. H. Fewlass, S. Talamo, B. Kromer, E. Bard, T. Tuna, Y. Fagault, M. Sponheimer, Ch. Ryder, J.-J. Hublin, A. Perri, S. Sázelová, J. Svoboda: Direct radiocarbon dates of mid Upper Palaeolithic human remains from Dolní Věstonice II and Pavlov I, Czech Republic. *Journal of Archaeological Science: Reports* 27, 2019, DOI:10.1016/j.jasrep.2019.102000
490. E. Trinkaus, S. Sázelová, J. Svoboda: Pieces of people in the Pavlovian: Burials, body parts and bones in the earlier Upper Paleolithic. *Human Remains and Violence* 5, 2019, 70–87.

2020

491. *Dolní Věstonice – Pavlov. Explaining Paleolithic settlements in Central Europe*. Texas A&M University Press, College Station 2020.
492. *Počátky umění II*. Academia, Praha 2020.
493. J. Svoboda, S. Boriová, G. Lengyel, P. Pokorný, A. Přichystal, S. Sázelová, J. Wilczyński: Last Glacial Maximum landscape and Epigravettian horse hunting strategy in eastern Central Europe: The case of Stránská skála IV. *Přehled výzkumů* 61, 2020, 59–70. DOI: 10.47382/pv0611-06
494. M. Bíl, O. Krejčí, L. Dolák, V. Krejčí, J. Martinek, J. Svoboda: A chronology of landsliding based on archaeological and documentary data: Pavlovské vrchy Hills, Western Carpathian Flysch Belt. *Nature-Scientific Reports* 10, 976, 2020. DOI: 10.1038/s41598-020-57551-4
495. S. Boriová, S. Sázelová, M. Novák, J. Štelcl, J. Svoboda: Human and non-human taphonomic effects on faunal remains from the Late Upper Paleolithic: A case study from the Stránská skála IV site, Czech Republic. *International Journal of Osteoarchaeology* 30, 2020, 155–169. DOI: 10.1002/oa.2843
496. S. Sázelová, D. Lawler, Š. Hladilová, S. Boriová, S. Šaliová, T. Janoušek, A. Perri, J. J. Hublin, J. Svoboda: A wolf from Gravettian site Pavlov I, Czech Republic: Approach to skull pathology. *International Journal of Paleopathology* 31, 2020, 7–13. DOI: 10.1016/j.ijpp.2020.07.001
497. E. Trinkaus, S. Sázelová, J. Svoboda: Restes d'humains en contexte pavlovien: sépultures, parties de corps et ossements isolés au Paléolithique supérieur ancien. In: A. Schmitt, E. Anstett, eds., *Des cadavres dans nos poubelles*. Éditions Pétra, Paris 2020, 15–33.
498. J. Wilczyński, G. Haynes, Ł. Sobczyk, J. Svoboda, M. Roblíčková, P. Wojtal: Friend or foe? Large canid remains from Pavlovian sites and their archaeozoological context. *Journal of Anthropological Archaeology* 59, 2020. DOI: 10.1016/j.jaa.2020.101197
499. P. Wojtal, J. Svoboda, M. Roblíčková, J. Wilczyński: Carnivores in the everyday life of Gravettian hunter-gatherers in Central Europe. *Journal of Anthropological Archaeology* 59, 2020. DOI: 10.1016/j.jaa.2020.101171

2021

500. Early Mesolithic of Northern Bohemia: 2015 excavation. In: D. Borić et al., eds., *Foraging Assemblages: Papers Presented at the Ninth International Conference on the Mesolithic in Europe*, Belgrad – New York 2021, 36–44.
501. Nakonec jsme zůstali sami. Úvaha o extinkci archaických lidských druhů. *Živa* 69, 2021, 274–276.
502. Archeopark Pavlov – příběh myšlenky a realizace. *RegioM* 29, 2021, 52–66.
503. Věstonický trojhrob, 35 let poté. *Přehled výzkumů* 62, 2021, 302–305.
504. J. A. Fellows Yates, I. M. Velsko, F. Aron, C. Posth, C. A. Hofman, R. M. Austin, C. E. Parker, A. E. Mann, K. Nägele, J. W. Arthur, C. C. Bauer, I. Crevecoeur, Ch. Cupillard, M. C. Curtis, L. Dalén, M. Diaz-Zorita Bonilla, J. C. Díez Fernández-Lomana, D. G. Drucker, E. E. Escrivá, M. Francken, V. E. Gibbon, M. Gonzalez Morales, A. G. Mateu, K. Harvati, A. G. Henry, L. Humphrey, M. Menéndez, D. Mihailović, M. Peresani, S. Rodriguez Moroder, M. Roksandic, H. Rougier, S. Sázlová, J. T. Stock, L. G. Straus, J. Svoboda, B. Teßmann, K. Weedman Arthur, M. J. Walker, R. C. Power, C. M. Lewis, K. Sankaranarayanan, K. Guschanski, R. Wrangham, F. E. Dewhurst, D. C. Salazar-Garcia, J. Krause, A. Herbig, Ch. Warinner: The evolution and changing ecology of the African hominid oral microbiome. *Proceedings of the National Academy of Sciences USA* 118, 2021. DOI: 10.1073/pnas.2021651118
505. G. Lengyel, A. Bárány, S. Bérés, F. Cserpák, M. Gasparik, I. Major, M. Molnár, A. Nadachowski, A. Nemergut, J. Svoboda, A. Verpoorte, P. Wojtal, J. Wilczynski: The Epigravettian chronology and the human population of eastern Central Europe during MIS2. *Quaternary Science Reviews* 271, 2021, DOI: 10.1016/j.quascirev.2021.107187
506. R. Stevens, H. Reade, A. Pryor, K. Payle, J. Tripp, T. Higham, J. Svoboda: Human occupation of Central Europe during the Late Glacial Maximum: New evidence from the Epigravettian site of Stránská skála IV. In: *Back to the Gravettian, 62nd online conference of the Hugo Obermaier-Society*, Brno, Erlangen 2021, 92–93.

2022

507. *Pravěk v ilustracích Pavla Dvorského* (textová část). RM Mikulov 2022.
508. Poslední lovci, rybáři a sběrači. Interdisciplinární archeologický výzkum v Českém Švýcarsku. *Ochrana přírody* 77, 2022/3, 32–35.
509. Generace "dvacátníků" na cestě k moderní interdisciplinaritě pleistocenního výzkumu: Rudolf Musil (1926–2022). *Přehled výzkumů* 63, 2022, 210–211.
510. J. Svoboda, L. Žáková, M. Hofman: Osteologický materiál mamutů a nosorožců na trase mezi Moravou a Čechami. In: A. Plichta a kol., eds., *27. Kvartér*, MU Brno 2022, 38.

2023

511. Hledání nejstarších "nastrojářů". Ohlédnutí za výstavou nejstarších nástrojů našich předků. *Vesmír* 102/5, 273–275.
512. C. Posth, He Yu, A. Ghalichi, H. Rougier, I. Crevecoeur, Y. Huang, H. Ringbauer, A. Rohrlach, K. Nägele, V. Villalba-Mouco, R. Radzeviciute, T. Ferraz, A. Stoessel, R. Tuhbatova, D. Drucker, M. Lari, A. Modi, S. Vai, T. Saupe, Ch. Scheib, G. Catalano, L. Pagani, S. Talamo, H. Fewlass, L. Klaric, A. Morala, M. Rué, S. Madelaine, L. Crépin, J. Caverne, E. Bocaage, S. Ricci, F. Boschini, P. Bayle, B. Maureille, F. Le Brun-Ricalens, J. Bordes, G. Oxilia, E. Bortolini, O. Bignon-Lau, G. Debout, M. Orliac, A. Zazzo, V. Sparacello, E. Starnini, L. Sineo, J. van der Plicht, L. Pecqueur, G. Merceron, G. Garcia, J. Leuvey, C. Garcia, A. Gómez-Olivencia, M. Pottowicz-Bobak, D. Bobak, M. Le Luyer, P. Storm, C. Hoffmann, J. Kabacinski, T. Filimonova, S. Shnaider, N. Berezina, B. González-Rabanal, M. González Morales, A. Marín-Arroyo, B. López, C. Alonso-Llamazares, A. Ronchitelli, C. Polet, I. Jadin, N. Cauwe, J. Soler, N. Coromina, I. Rufi, R. Cottiaux, G. Clark, L. Straus, M. Julien, S. Renhart, D. Talaa, S. Benazzi, M. Romandini, L. Amkreutz, H. Bocherens, Ch. Wissing, S. Villotte, J. Fernández-López de Pablo, M. Gómez-Puche, M. Esquembre-Bebia, P. Bodu, L. Smits, B. Soufi, R. Jankauskas, J. Kozakaite, Ch. Cupillard, H. Benthien, K. Wehrberger, R. Schmitz, S. Feine, T. Schüller, C. Thevenet, D. Grigorescu, F. Lüth, A. Kotula, H. Piezonka, F. Schopper, J. Svoboda, S. Sázlová, A. Chizhevsky, A. Khokhlov, N. Conard, F. Valentin, K. Harvati, P. Semal, B. Jungklaus, A. Suvorov, R. Schulting, V. Moiseyev, K. Mannermaa, A. Buzhilova, T. Terberger, D. Caramelli, E. Altena, W. Haak, J. Krause: Paleogenomics of Upper Palaeolithic to Neolithic European hunter-gatherers. *Nature* 615, 2023, 117–126. DOI:10.1038/s41586-023-05726-0